Anu Mutanen, OTT, yliopistonlehtori 26.2.2020

Lausunto eduskunnan perustuslakivaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi turvallisuusselvityslain ja ilmailulain 101 §:n muuttamisesta (HE 1/2020 vp)

Eduskunnan perustuslakivaliokunnan pyytämänä lausuntona otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä esitän kunnioittavasti seuraavan.

Yleistä

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi turvallisuusselvityslakia (726/2014) ja ilmailulakia (864/2014). Turvallisuusselvityslain muutoksilla laajennettaisiin ilmailuun liittyvien henkilöiden taustan tarkistuksen henkilöllistä alaa ja tarkistukseen käytettävää tietojoukkoa. Kyse on Euroopan komission antaman ilmailun turvaamista koskevan täytäntöönpanoasetuksen ((EU) 2015/1998, jäljempänä täytäntöönpanoasetus) ja erityisesti sen muuttamisesta annetun täytäntöönpanoasetuksen ((EU) 2019/103, jäljempänä muutosasetus) edellyttämästä täydentävästä kansallisesta sääntelystä. EU-sääntelystä aiheutuvien muutosten vuoksi ilmailulakiin lisättäisiin puolestaan kansallisista syistä sääntely lentoaseman pitäjän oikeudesta hakea henkilöturvallisuusselvitystä täytäntöönpanoasetuksessa tarkoitetuista henkilöistä ja luovuttaa selvityksessä ilmenneitä tietoja henkilön työnantajalle ja Liikenne- ja viestintävirastolle.

Mainittujen muutosehdotusten valtiosääntöoikeudellinen arviointi kytkeytyy ennen kaikkea perustuslain 10 §:n mukaiseen yksityiselämän ja henkilötietojen suojaan. Merkitystä on lisäksi perustuslain 21 §:n sääntelyllä oikeusturvasta.

Henkilöturvallisuusselvityksen henkilöllisen soveltamisalan laajennus

Esityksessä ehdotetaan turvallisuusselvityslain 19 §:ää muutettavaksi siten, että perusmuotoinen henkilöturvallisuusselvitys voitaisiin tehdä henkilöstä, joka on vastuussa ilmailun turvatarkastuksista, kulunvalvonnasta tai muista turvavalvontatoimenpiteistä taikka toteuttaa niitä lentoaseman turvavalvotulla alueella tai työtehtävissään muuten pääsee itsenäisesti lentoaseman turvavalvotulle alueelle. Näistä henkilöistä voidaan tällä hetkellä tehdä turvallisuusselvityslain 21 §:n mukaisesti suppea henkilöturvallisuusselvitys. Muutosasetus edellyttää, että jatkossa kyseisille henkilöille tehdään laajennetut taustan tarkistukset, minkä vaatimuksen perusmuotoisen henkilöturvallisuusselvityksen tekeminen täyttää. Ehdotetun säännöksen piiriin kuuluisivat esityksen perustelujen mukaan myös lentoasemalle tarvikkeita toimittavien yritysten turvapäälliköt. Muutosasetuksessa jätetään näiden henkilöiden osalta kansallisesti harkittavaksi, edellytetäänkö laajennettua vai perustason taustan tarkistusta. Esityksessä perustellaan laajemman menettelyn valintaa turvapäälliköiden erityisellä asemalla.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi turvallisuusselvityslain 21 §:ää muutettavaksi siten, että suppea henkilöturvallisuusselvitys voitaisiin tehdä henkilöstä, joka tekee turvavalvontatoimenpiteitä muualla kuin lentoaseman turvavalvotulla alueella tai jolla on itsenäinen pääsy lentorahtiin, lentopostiin, lentoliikenteen harjoittajan postilähetyksiin ja materiaaleihin tai lennon aikana käytettäviin tarvikkeisiin tai lentoasematarvikkeisiin sen jälkeen, kun niihin on sovellettu turvavalvontatoimenpiteitä. Tällaisista henkilöistä on nykyään tehty joko taustan tarkistus tai työhönottoa edeltävä tarkistus. Muutosasetus jättää kansallista liikkumavaraa päättää, tehdäänkö kyseisille henkilöille laajennettu vai perustason taustan tarkistus. Suppea henkilöturvallisuusselvitys täyttää perustason taustan tarkistukselle asetetut vaatimukset.

Ehdotettua sääntelyä on arvioitava ennen muuta perustuslain 10 §:n 1 momentin kannalta. Säännöksessä turvataan jokaisen yksityiselämä ja edellytetään, että henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Esitys merkitsee turvallisuusselvityslain mukaisen perusmuotoisen ja suppean henkilöturvallisuusselvityksen henkilöllisen soveltamisalan laajenemista. Säännösehdotuksissa mainittuihin henkilöryhmiin kuuluvat joutuisivat jatkossa heihin nyky-

ään kohdistettua laajemman turvallisuusselvityksen piiriin. Henkilöturvallisuusselvitys perustuu osaltaan tietoihin, joiden käsittelyn salliminen koskee yksityiselämään kuuluvan henkilötietojen suojan ydintä (PeVL 3/2014 vp, s. 3, ks. esim. PeVL 37/2013 vp, s. 2). Turvallisuusselvitysmenettelyn tietopohjan ja luonteen vuoksi tämä merkitsisi heidän osaltaan rajoitusta perustuslain 10 §:n 1 momentissa turvattuun yksityiselämän ja henkilötietojen suojaan. Tällaisen sääntelyn tulee täyttää perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset (ks. PeVM 25/1994 vp, s. 5).

Turvallisuusselvityslaki on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella. Valiokunta ei pitänyt tuolloin, eikä se ole aiemminkaan pitänyt, henkilöitä koskevaa turvallisuusselvitysmenettelyä tai luotettavuuslausuntokäytäntöä valtiosääntöoikeudellisesti erityisen ongelmallisena (PeVL 3/2014 vp, PeVL 21/2001 vp, PeVL 39/1997 vp, PeVL 29/1997 vp, PeVL 8/1995 vp). Valiokunta on kuitenkin edellyttänyt, että turvallisuusselvitysmenettelystä aiheutuvalla perusoikeusrajoituksella on hyväksyttävä peruste ja että suhteellisuusvaatimus toteutuu (PeVL 3/2014 vp, s. 2–3).

Perustuslakivaliokunta on katsonut, että henkilötietojen suojaa rajoittavan turvallisuusselvitysmenettelyn taustalla on perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävä ja painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatima peruste (PeVL 3/2014 vp, s. 3). Nyt arvioitavassa esityksessä ehdotettuja muutoksia perustellaan tavoitteella turvata turvallisuusselvityslain 1 §:ssä tarkoitettua valtion turvallisuutta, yleistä turvallisuutta ja muita niihin verrattavia yleisiä etuja. Ehdotetuilla muutoksilla pyritään torjumaan siviili-ilmailuun kohdistuvia merkittäviä uhkia, erityisesti terrorismia ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvää sisäpiiriuhkaa. *Yleisten turvallisuusuhkien torjumisen kannalta voidaan pitää tärkeänä, että siviili-ilmailun turvaamiseen vaikuttavissa tehtävissä olevien henkilöiden taustat tarkistetaan riittävässä laajuudessa. Suppeiden ja perusmuotoisten henkilöturvallisuusselvitysten henkilöllisen soveltamisalan laajennuksen merkitsemällä henkilötietojen suojan rajoituksella voidaan näin ollen katsoa olevan perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävä ja painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatima peruste.*

Perustuslakivaliokunta on pitänyt suhteellisuusvaatimuksen kannalta erityisen merkityksellisenä sitä, millaiseksi laissa järjestetään sen henkilön asema, jota koskevista tiedoista turvallisuusselvitys tehdään (PeVL 3/2014 vp, s. 3, PeVL 21/2001 vp, s. 3). Esityksellä ei muuteta esimerkiksi sitä oikeasuhtaisuusvaatimuksen kannalta on olennaista seikkaa, että turvallisuusselvityksen laatiminen ja selvitykseen liittyvän luotettavuuden seurannan toteuttaminen edellyttävät selvityksen kohteen etukäteistä kirjallista suostumusta (ks. PeVL 3/2014 vp, s. 3, PeVL 21/2001 vp, s. 3, PeVL 25/1998 vp, s. 3). *Muutosasetuksen jättämän kansallisen harkinnanvaran puitteissa esityksessä tehtyjä valintoja tiettyjen henkilöryhmien kuulumisesta perusmuotoisen tai suppean henkilöturvallisuusselvityksen piiriin voidaan pitää perusteltuina ottaen huomioon näiden henkilöiden tehtävät, asema ja sääntelyn johdonmukaisuus.*

Turvallisuusselvitysten kohdehenkilöt on määritelty ehdotetuissa säännöksissä tarkkarajaisesti heidän tehtäviensä perusteella. Säännökset on sidottu ilmailun turvavalvontatoimenpiteiden suorittamiseen tai itsenäiseen pääsyyn lentoaseman turvavalvotulle alueelle taikka itsenäiseen pääsyyn lentorahti ja -posti yms. materiaaleihin ja tarvikkeisiin. Omaksuttu sääntelytapa vastaa voimassaolevan turvallisuusselvityslain sääntelyä. *Kun näin ollen myös perusoikeuksien yleisiin rajoitusedellytyksiin kuuluvan täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden edellytyksen voi katsoa täyttyvän, ei ehdotus henkilöturvallisuusselvityksen henkilöllisen soveltamisalan laajennuksesta muodostu ongelmalliseksi perustuslain kannalta.*

Nuhteettomuusseurannassa käytettävien tietolähteiden laajennus

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että nuhteettomuuden ja luotettavuuden seurantaa koskevaan turvallisuusselvityslain 51 §:ään lisättäisiin säännös, jonka mukaan suojelupoliisi voi yhdistää turvallisuusselvitysrekisterin tietoihin myös 25 §:n 2 momentissa tarkoitettuun ilmoitukseen sisältyviä tietoja ja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (616/2019, jäljempänä poliisin henkilötietolaki) 48 §:n 1 momentissa ja 49 §:ssä tarkoitettuja tietoja, jos selvittämisen kohteena oleva turvallisuusselvitys on laadittu 19 §:n 1 momentin 7 kohdan perusteella. Muutoksen taustalla oleva EU-sääntely jättää kansallista liikkumavaraa sen suhteen, otetaanko käyttöön jatkuvan seurannan mekanismi vai uusitaanko turvallisuusselvitykset tietyin väliajoin. Esityksessä ehdotetaan jatkuvaa seurantaa toteutettuna lakiin jo sisältyvänä nuhteettomuusseurantana.

Ehdotuksella nuhteettomuusseurantaa laajennettaisiin siten, että siinä voitaisiin käyttää poliisin rikostiedustelutietoja ja suojelupoliisin tiedustelutietoja silloin, kun on kyse EU:n ilmailulainsäädännön edellyttämän perusmuotoisen henkilöturvallisuusselvityksen tekemisestä. EU-sääntelyssä on vaadittu tiedustelutiedon käyttämistä laajennetussa taustan tarkistuksessa ja rikosrekisteritietojen käyttämistä perustason taustan tarkistuksessa.

Turvallisuusselvityslain 51 §:n 1 momenttia muutettiin vuoden 2017 alussa (931/2016), mutta muutosta ei käsitelty perustuslakivaliokunnassa. Voimassaolevan säännöksen perusteella suojelupoliisi voi yhdistää turvallisuusselvitysrekisterin tietoihin eräitä rikosasioihin liittyviä tietoja. Ehdotuksen mukaan tietoihin voitaisiin jatkossa yhdistää myös turvallisuusselvityslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitettuun ilmoitukseen sisältyviä tietoja. Nuhteettomuusseurannassa käytettäisiin siten turvallisuusselvityslain 25 §:n 2 momentin mukaisesti rajatusti järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyviä henkilötietojen käsittelystä poliisin henkilötietolain 7 ja 8 §:ssä tarkoitettuja tietoja. Käsitellessään poliisin henkilötietolakia perustuslakivaliokunta edellytti säätämisjärjestyskysymyksenä mainittujen säännösten täsmentämistä (PeVL 51/2018 vp).

Rikostiedustelutiedoissa ja suojelupoliisin tiedustelutiedoissa voidaan katsoa olevan kyse potentiaalisesti hyvin laajasta ihmisten yksityiselämään puuttuvasta tietojoukosta (ks. poliisin havaintotiedoista ja tämän tyyppisten tietojen käsittelylle asetetuista kriteereistä PeVL 18/2012 vp, PeVL 27/2006 vp, PeVL 51/2002 vp). Turvallisuusselvitysmenettelyssä käytettävien rikostiedustelutietojen sisältö on ehdotuksessa rajattu sellaisiin tietoihin, joista ilmenee henkilön osallistuminen tai muu yhteys järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan siten kuin turvallisuusselvityslain 25 §:n 2 momentissa säädetään. Poliisin henkilötietolain 8 §:n 2 momentin mukaan henkilötietoihin on liitettävä arvio tietojen antajan tai lähteen luotettavuudesta ja tietojen oikeellisuudesta, jos se on mahdollista. *Mainittujen rajausten vuoksi rikostiedustelutietojen käyttämistä nuhteettomuusseurannassa voidaan pitää riittävän täsmällisenä ja tarkkarajaisena sekä suhteellisuusperiaatteen mukaisena.*

Nykymuotoisessa nuhteettomuusseurannassa seurataan vain rikoksiin liittyviä tietoja, joten laajennetussa taustan tarkistuksessa edellytettävien tiedustelutietojen osalta kansallista säännöstä olisi laajennettava. Esityksessä ehdotetaan tämän vuoksi, että nuhteettomuusseurannassa käytettäisiin jatkossa poliisin henkilötietolain 48 §:n 1 momentissa ja 49 §:ssä tarkoitettuja henkilötietoihin liittyviä tiedustelutietoja silloin, kun on kyse turvallisuusselvityslain 19 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaisesta tilanteesta.

Ehdotuksen taustalla oleva EU-sääntely jättää tulkinnanvaraa siitä, mitä tietoja edellytetty tiedustelutietojen käyttö kattaa. Näin ollen taustan tarkastuksissa hyödynnettävän tiedustelutiedon ala näyttäisi jäävän osin kansallisten rajausten varaan. Nuhteettomuusseurannassa käytettäisiin samoja tiedustelu- ja rikostiedustelutietoja koskevia tietolähteitä kuin alkuperäisen perusmuotoisen henkilöturvallisuusselvityksen tekemisessä. Turvallisuusselvitysmenettelyä varten ei sinänsä kerättäisi uutta tietoa. Turvallisuusselvityslain mukainen selvitys kattaa useampia tietolähteitä kuin täytäntöönpanoasetuksessa edellytetään. *Tämän seurauksena selvityksen kohdehenkilön yksityiselämän suojaan kohdistuu sinänsä suurempi rajoitus kuin mikä olisi välttämätöntä.*

Esityksessä todetaan, että vaihtoehtona turvallisuusselvityslain muuttamiselle olisi luoda ilmailulakiin tai turvallisuusselvityslakiin oma sääntelynsä ilmailun taustan tarkistuksille. Tällöin sekä alkuperäisessä selvityksessä että nuhteettomuusseurannassa käytettävät tietolähteet olisi mahdollista rajata tarkasti siihen, mitä EU-sääntely edellyttää. *Sääntelyn merkitsemän perusoikeusrajoituksen vuoksi ilmailun taustan tarkistusten erillistä sääntelyä olisi pidettävä täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusvaatimuksen näkökulmasta ehdotuksessa valittua vaihtoehtoa parempana. Myös suhteellisuusvaatimuksen kannalta olisi oleellista, että lakiehdotuksessa säädettäisiin mainituista tiedoista tyhjentävästi. Kuitenkin se, miten tyhjentävään, täsmälliseen ja tarkkarajaiseen sääntelyyn voitaisiin ylipäänsä päästä, jää kuitenkin avoimeksi muun ohella johtuen tiedustelutiedon luonteesta ja siihen liittyvistä eräistä vaikeista rajanvetokysymyksistä. Kun lisäksi otetaan huomioon nuhteettomuusseurannan tietolähteiden laajennuksen merkitys kansallisen turvallisuuden sekä yksilöiden elämää ja henkilökohtaista turvallisuutta koskevien perusoikeuksien kannalta, voidaan ehdotettua sääntelyä nuhteettomuusseurannassa käytettävien tietolähteiden laajennuksesta pitää tältäkin osin perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävänä ja painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatimana.*

Esityksessä tiedustelutiedon käyttämisen laajentaminen nuhteettomuusseurannassa koskisi vain uuden 19 §:n 1 momentin 7 kohdan tarkoittamaa henkilöryhmää. Näin ollen vain yksi perusmuotoisen henkilöturvallisuusselvityksen tehtävätyyppi tulisi laajemman, tiedustelutiedot sisältävän nuhteettomuusseurannan piiriin. Kuitenkin monia muitakin tehtäviä voidaan pitää yhteiskunnan turvallisuuden kannalta tärkeinä. *Voidaan siten pitää epäjohdonmukaisena, että jatkossa tiedustelutietoja ei käytettäisi kaikkien perusmuotoisten turvallisuusselvitysten nuhteettomuusseurannassa eikä myöskään lainkaan laajojen turvallisuusselvitysten nuhteettomuusseurannassa. Tämä johtaa epäsuhtaan myös sääntelyn yleisen tavoitteen eli turvallisuusnäkökohtien suojaamisen kannalta.* Esityksessä valittua ratkaisua perustellaan muutosasetuksen täytäntöönpanon kiireellisyydellä. Lisäksi viitataan siihen, että perusoikeusrajoitus ei saa olla laajempi kuin tavoitteen kannalta on välttämätöntä. *Tiedustelutiedon käytön laajentaminen nyt ehdotetusta merkitsisi vastaavasti laajempaa puuttumista selvityksen kohteiden yksityiselämän ja henkilötietojen suojaan. Sääntelyyn jäävä aukko muiden alojen vastaavanlaisten uhkien torjumisessa voisi siten perustua vain huolelliseen arvioon laajennuksen perusoikeusvaikutuksista. Ottaen huomioon esityksen sisällön rajautuminen vain ilmailun turvallisuuskysymyksiin voidaan valittua ratkaisua pitää tässä yhteydessä valtiosääntöoikeudellisesti perusteltuna.*

Tietojen luovutus

Turvallisuusselvityslain 52 §:ssä säädetään nuhteellisuusseurannassa ilmi tulleiden tietojen ilmoittamisesta turvallisuusselvitystä hakeneelle. Ehdotuksen mukaan pykälään lisättäisiin säännös, jonka mukaan suojelupoliisin tulee ilmoittaa turvallisuusselvityksen hakijalle nuhteettomuusseurannassa ilmennyt tieto, joka on välttämätön kansalliseen turvallisuuteen kohdistuvan vakavan uhan torjumiseksi sekä sellainen 25 §:n 2 momentissa tarkoitettuun ilmoitukseen sisältyvä tieto, jonka mukaan on perusteltu syy epäillä henkilön syyllistyneen järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan osallistumiseen tai edistävän järjestäytyneen rikollisryhmän toimia. Ehdotettu muutos on tarpeen muutosasetuksen sisältämän ilmoittamisvelvoitteen täytäntöönpanemiseksi.

Ilmailulain 101 §:ään lisättäisiin puolestaan uusi 2 momentti, jonka mukaan lentoaseman pitäjä voisi hakea pykälän 1 momentissa tarkoitetusta henkilöstä turvallisuusselvityslain mukaista henkilöturvallisuusselvitystä ja salassapitosäännösten estämättä luovuttaa selvityksessä tai nuhteettomuusseurannassa ilmenneitä, taustan tarkistuksen toteuttamiseksi välttämättömiä tietoja henkilön työnantajalle. Momentissa säädettäisiin myös tietoja saaneen työnantajan velvollisuuksista tietojen käsittelyssä ja salassapidossa. Lisäksi pykälään säädettäisiin uusi 3 momentti, jonka mukaan lentoaseman pitäjän olisi salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle sellainen taustan tarkistuksen tai siihen liittyvän jatkuvan seurannan yhteydessä ilmennyt tieto, joka on välttämätön arvioitaessa 1 momentissa tarkoitetun hyväksynnän tai luvan myöntämistä tai peruuttamista. Tämä velvollisuus olisi myös työnantajalla, joka on hakenut henkilöturvallisuusselvitystä taustan tarkistuksen toteuttamiseksi. Kyse on kansallisiin tehokkuus- ja turvallisuusnäkökohtiin perustuvasta ehdotuksesta, joka mahdollistaisi ilmailun turvallisuusselvityshakemusten keskittämisen lentoaseman turvallisuudesta vastuussa olevalle lentoaseman pitäjälle. Muutosasetus ei edellytä tällaista keskittämistä.

Esitykseen sisältyy näiltä osin sääntelyä tietojen luovuttamisesta. Ehdotettu tietojen luovutus sidottaisiin välttämättömyyteen. Turvallisuusselvityslain 52 §:n muutosehdotuksessa ilmoittamiskynnys vastaa perustuslain 10 §:n 4 momentin (817/2018) mukaista rajoitusedellytystä ja poliisilain 5 a luvun 4 §:n 1 momentissa (581/2019) säädettyä tiedustelumenetelmän käyttökynnystä. Tietojen käyttö vastaa niitä tarkoituksia, joita varten tiedot on alun perin kerätty. Luovutettavat tiedot ja luovuttamisen tarkoitus käyvät ilmi suoraan säännöksistä tai niiden taustalla olevasta sääntelystä. Myös turvallisuusselvityksen hakijan keskittämistä tarkoittavan säännösehdotuksen voi nähdä osaltaan rajaavan tietojen luovuttamiseen liittyviä seikkoja. *Tietojen luovuttamista koskevan sääntelyn voi kaikkiaan katsoa vastaavan perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä asetettuja edellytyksiä* (ks. esim. PeVL 17/2016 vp).

Turvallisuusselvityksen kohdehenkilön kuuleminen

Turvallisuusselvityslain 52 §:ssä säädetään lisäksi velvollisuudesta kuulla selvityksen kohdehenkilöä. Esityksessä ehdotetaan mainittuun pykälään uutta 6 momenttia, jonka mukaan selvityksen kohdetta ei tarvitsisi kuulla sellaisesta tiedosta, josta hänellä ei viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, jäljempänä julkisuuslaki) 11 tai 12 §:n mukaan ole oikeutta saada tietoa. Säännös merkitsisi sitä, että turvallisuusselvityksen kohdehenkilöä ei kuultaisi nuhteettomuusseurannassa ilmenneistä tiedustelu- tai rikostiedustelutiedoista, koska kyseiset tiedot ovat julkisuuslain mukaan salassa pidettäviä.

Näihin tietoihin ei kohdistu myöskään rekisteröidyn tarkastusoikeutta. Poliisin henkilötietolain 56 §:n 1 momentin mukaan rekisteröidyllä ei ole tarkastusoikeutta suojelupoliisin käsittelemiin henkilötietoihin. Rekisteröidyllä on kuitenkin välillinen tarkastusoikeus henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain (1054/2018) 29 §:n mukaisesti. Mainitut lait on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (ks. PeVL 51/2018 vp, PeVL 26/2018 vp).

Perustuslakivaliokunta on lisäksi pitänyt tiedustelulainsäädännön säätämisen yhteydessä erityisen olennaisena, että tällaisessa toimintaympäristössä huolehditaan riittävistä oikeusturva- ja valvontajärjestelyistä (PeVM 4/2018 vp, s. 9, PeVL 35/2018 vp, s. 13). Vaatimus kytkeytyy perustuslain 21 §:ssä säänneltyyn oikeusturvaperusoikeuteen. *Ottaen huomioon tietojen salassapito sekä luonne ja merkitys etenkin kansallisen turvallisuuden kannalta samoin kuin välillisen tarkastusoikeuden mahdollisuus voidaan ehdotusta turvallisuusselvityksen kohdehenkilön kuulematta jättämisestä kuitenkin pitää perusoikeusjärjestelmän kannalta perusteltuna ratkaisuna. Lakiehdotukset voidaan siten tältäkin osin käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.*

Helsingissä 26.2.2020

Anu Mutanen, OTT, yliopistonlehtori